

לקוּטִים וּסְפוּרִים נִפְלְאִים

פסח תשפ"ד

בשנינות אופיינית

ואמר, ואני לומד כאן ממש להפך, שהרי אותו יהודי הצליח לפעול בתפילתו על אתר, לזכות במצות המהודרות שעליהן טרח הרבי...

"מצה זו שאנו אוכלים"

שנה אחת, בשעת אפיית המצות של הגר"ז מבריסק בירושלים, פנה אליו אחד הנוכחים וסיפר לו סיפור נפלא בענין אפיית מצות.

מעשה באחד מצדיקי החסידות הראשונים, שהיה נוהג לאפות את מצותיו בהידור רב ובדקדוק גדול.

עמד שם יהודי תמים ופשוט, וכשראה את הזהירות הגדולה של הצדיק באפיית מצותיו והידורו הגדול, הצטער מאד על שלא יכול להגיע לכך מחוסר ממון ויכולת.

עמד האיש בקרן זוית והתפלל לה' מקירות לבו, ריבונו של עולם!

יהודי פשוט אני, ואיני יכול להדר ולדקדק בעסק המצות כמו הרבי, ולכן מבקש ומתחנן אני לפניך שתערה עלי רוח ממרום ותזכני להוציא מתחת ידי מצות מהודרות ומדוקדקות.

שמע הצדיק את תפלתו, ומיד פנה אליו וביקש להחליף עמו את המצות. האיש סיים לספר את

הדבר באזני הרב מבריסק, והיה ניכר כי כונתו להוציא מסיפור זה מוסר השכל כמה גדולה היא התפילה, וכמה עדיפות הן המצות שהעתירו עליהן שתהינה בהידור רב, יותר מאשר מצות כשרות ומהודרות שעמלו עליהן בחומרות יתרות, אולם הרב מבריסק נענה מיד

"ביום חג המצות הזה"

ישנה פליאה גדולה שעמד עליה המהר"ל מפראג זצ"ל, כידוע קוראים לחג הפסח, חג המצות וכפי שנאמר בתורה את חג המצות תשמור.

כל זאת משום שלא הספיק בצקם של עם ישראל להחמיץ

מרוב החיפזון כשהוציאו הקב"ה ממצרים.

צריך להבין וכי על החמש דקות האלו שלא הספיק הבצק להחמיץ, נקבע שמו של החג בשם "חג המצות", והרי היו הרבה ניסים לעם ישראל במצרים, עשרת המכות, קריעת ים סוף ועוד, א"כ מה ראתה התורה לקרוא לחג זה דווקא בשם "חג המצות" ולא חג יציאת מצרים או חג עשרת המכות וכדומה?

תירץ המהר"ל מפראג שכאשר עם ישראל נצטוו להזדרז כשיצאו ממצרים, באותם רגעים הוכיחו את ביטחונם הגדול בשם יתברך, ולא אמרו, רבש"ע! מאתיים ועשר שנים אנו נמצאים כאן, תן לנו עוד חמש

דקות כדי להתכונן ולקחת צידה לדרך, אף אחד לא ביקש זאת ולמעשה זה גולת הכותרת, וגם צידה לא עשו להם, עם ישראל נהגו בתמימות ובאמונה עם השם יתברך ואמרו, מה שהוא גזור עלינו אנו מקיימים, אף שאין לנו אוכל לקחת לדרך, שהרי לא ידעו שהקב"ה ייתן

מצַה זו שאָנו אוֹכְלִים...

פֶּעַם הַצַּדִּיק הַקְּדוֹשׁ רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מְלִיץ עֲנִסְק זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ אָמַר לְבָנוּ, שֶׁהוּא כֶּבֶר מִכֶּבֶר וְקִשָּׁה לֹא לְאָכֵל, יֵשׁ רַק מֵאֶכֶל אֶחָד שֶׁהוּא יְכוּל לְעַכֵּל, סוּג מְסִים שֶׁל מֶרֶק שֶׁהוּא אֶכֶל פֶּעַם בְּאִיזָה פְּנֵדֶק.

מָאֵד הַתְּפִלָּאוּ, אִיךָ יְכוּל לְהִיטֵט שְׂצַדִּיק שֶׁגְּבוּהָ יוֹתֵר מְלֹזְכֵר טַעַם שֶׁל אֶכֶל, יִזְכֵּר מֶרֶק שֶׁל פְּנֵדֶק... מִיָּד הִלְכוּ לְשֵׁם, בִּקְשׁוּ מִהָאֲשֶׁה הָעֲנִיָּה אִם הִיא יְכוּלָּה לְהַכִּיֵּן אֶת הַמֶּרֶק הַזֶּה "טִיגֵל יוֹף".

אֲחֵרֵי שֶׁהִכִּינָה אֶת הַמֶּרֶק שָׁאַלוּ אוֹתָהּ אִם הִיא רוֹצָה לְגַלּוֹת אֶת הַסּוּד אִיךָ הִיא מְכִינָה מֶרֶק טַעִים כֵּל כָּךְ.

אָמְרָה הָאֲשֶׁה: אֲנִי עֲנִיָּה, אִינִי לִי מָה לְהַכְנִיֵס בְּמֶרֶק, אֲנִי מְעַמִּידָה סִיר, מְכַנִּיסָה מִיָּם וְקִצֵּת קְלָפוֹת גָּזֵר, וְאוֹמְרָת לְשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, הַשֵּׁם הַגְּדוֹל, יֵשׁ לָךְ כֵּל כָּךְ הַרְבֵּה גֵן עֵדֶן לְמַעֲלָה בְּשָׁמַיִם, אֲנִי מְבַקֶּשֶׁת מִמֶּךָ, תְּכַנִּיֵס בְּתוֹךְ הַסִּיר קִצֵּת טַעַם גֵּן עֵדֶן, זֶה הַמְתַּכּוֹן לִי.

אֲזִי הִבִּינוּ לָמָּה הַצַּדִּיק הַקְּדוֹשׁ שָׁלַח אוֹתָם לְשֵׁם וְהוּא זָכַר אֶת הַמֶּרֶק וְהוּא דִּבֶּר עַל הַמֶּרֶק; הוּא רָצָה לְלַמֵּד אֶת יְלָדָיו שֶׁהֵם יִבְקְשׁוּ כֵּל דְּבָר מִהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְאִיךָ מְבַקְשִׁים, וּמָה שְׂמַרְגִּישִׁים אֲחֵרֵי שְׂמַבְקָשִׁים - מְרַגִּישִׁים חַיִּי גֵן עֵדֶן.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

להם מן.

הרי שהאמונה והתמימות הם יסוד גדול בעבודת ה'.
לכן ה' אמר לעם ישראל תציינו את שם החג הזה בשם
"חג המצות". (פניני בית לוי)

"השתא הכא לשנה הבאה בארעא דישראל"

המגיד מישרים מזלאזיץ זי"ע כותב בפירוש "באר מים"
להגדה של פסח, כי לכאורה קשה, איך בני ישראל
הדרים בארץ ישראל אומרים פיסקא זו, הלא כבר דרים
הם בארץ ישראל?

אף הוא חוזר ומיישב באופן נפלא, שהרי כבר אמרו חז"ל
שעתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל העולם כולו, ואם
כן כוונת האומרים כן עתה בארץ ישראל היא כך: "השתא
הכא" - שנה זו רק כאן הוא ארץ ישראל, אבל "לשנה
הבאה" בכל מקום שיעמוד יהודי הרי הוא "בארעא
דישראל", שהרי תתפשט קדושתה בכל העולם...

הרה"ק בעל ה'ייטב לב' היה אומר, כל שנה ביום כיפור
מתוודים אנו, על חטא שחטאנו לפניך וכו', ומבטיחים
שבשנה הבאה לא נחזור שוב על חטאים אלו.

אלא שבהגיע יום כיפור הבא מתברר ששוב חטאנו,
והמלאכים אומרים: מעתה, כשיאמרו שלא יחטאו עוד -
לא ניתן להאמין להם...

עונים עם ישראל: גם אנו מתפללים כל שנה בסוף תפלת
נעילה וכן בליל הסדר: "לשנה הבאה בירושלים",
ומאמינים לקדוש ברוך הוא שאכן כך יקרה, למרות
שעדיין הננו בגלות... אנו ממשיכים להאמין בו שאכן
השנה יגאל אותנו. אם כך, תאמינו לנו גם אתם...

ועל זה נאמר: "יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך"
(תהלים לג, כב) - כפי שאנו מצפים ומייחלים לגאולתנו
ואיננו מתייאשים הימנה - כך גם אתה, ריבונו של עולם,
אל תסיר חסדך מעמנו.

"צא ולמד מה בקש לבן הארמי... ולבן בקש לעקור את הכל"

הגאון רבי יצחק אליהו לנדא זצ"ל, מגיד מישרים בק"ק
וילנא, עמד אף הוא על השאלה, היכן מרומז בתורה
שלבן ביקש לעקור את הכל, הלוא אדרבה, בתורה אנו
מוצאים כי יעקב הוא שנקט בתחבולת המקלות נגד לבן?
ומיישב במשל נפלא, שני אנשים, האחד פיקח והאחד
עיור, קנו אגוזים בשותפות והחליטו לחלקם ביניהם.

אמר העיור, הבה נחלק בינינו את האגוזים ביושר, אגוז
אחד לי ואגוז אחד לך, וכך הלאה.

ישבו השנים משני צידי השולחן ופתחו בחלוקה.

אחד - אמר הפיקח ולקח אגוז.

אחד - אמר גם העיור ולקח אגוז.

שנים - אמר הפיקח ולקח עוד אגוז.

שנים - אמר גם העיור ולקח אגוז נוסף.

כך המשיכו בחלוקה, עד שהבזיקה במוחו של העיור
מחשבה מטרידה, הרי אינני רואה את מה

שמתרחש, ומנין לי שהפיקח אינו מרמה אותי, מכריז
אחד - ונוטל חמישה או עשרה?

משום כך, החליט לבדוק את חבירו בתרגיל מחוכם.

כאשר הגיע תורו, נטל שתי אגוזים, וכך אמר בליבו, אם
חברי יזעק חמס, הרי אות הוא כי הוא עצמו ישר והגון,
אבל אם ימלא פיו מים, הרי זו הוכחה ניצחת שהוא עצמו
רימה אותי עד כה, ומשום כך הוא שותק, כי חושש פן
יעלה על דעתי שגם הוא מרמה כך...

כך גם בעניינינו, יעקב אבינו, שהתורה הקדושה מעידה
עליו כי היה איש תם ומושלם במידת האמת, היו זרים לו
דרכי המרמה, אולם כדי לנסות את לבן ולבדוק האם הוא
נוהג עמו באמונה, החליט לנסותו בתחבולת המקלות,
ואם לא יזעק לבן מרה נגד עשיית המקלות - אות וסימן
הוא כי זומם הוא ממילא לקחת מיד יעקב הכל, ועל כן
אינו חושש מכך שיעקב נוקט בתחבולות המרבות את
צאנו, ואדרבה, הוא חושש שאם יזכיר תחבולות
ורמאויות, יבין יעקב שעליו להישמר ממנו.

ואכן, לבן שתק ובכך גילה את קלונו.

דוקא מתחבולת המקלות של יעקב, שלבן לא מחה
כנגדה, למדנו ש"לבן ביקש לעקור את הכל"!

(כמוצא שלל רב - פסח)

"ואחד רשע"

בעל ההגדה מלמדנו כי צורת השאלה המאפיינת את
הרשע הינה, מה העבודה הזאת לכם, כאשר בדבריו
אלו הוא מוציא את עצמו מכלל ישראל, ומדגיש כי
עבודת ה', הזכות הגדולה בה זכינו לעמוד לפני מלך
מלכי המלכים ולשרתו - עול הוא לגביו.

אלא שכאן עלינו לעצור ולשאול, מנין לנו כי כה רשע הוא
הבן הלזה? אולי אינו כופר בעיקר, ואינו חפץ להוציא
עצמו מהכלל, ורק העצלות היא זו המדברת בתוך גרונו
וגורמת לו לשאול את שאלתו בצורה בה היא נשאלת?

אכן התשובה היא פשוטה... שכן אילו היה קם הבן
הרשע הלזה בליל תשעה באב, פונה אל אביו ואומר לו,
אבא, מה העבודה הזאת לכם, מדוע צריכים אתם לחלוץ
נעליכם, ולצום, ולבכות ולהתאבל, מדוע אינכם יכולים
לחיות חיים רגועים של שמחה, אזי אמנם יכולים היינו
לטעון כי מטען המצוות מכביד על כתפיו, ועצלותו או
תאוותו היא המדברת מתוך גרונו.

אולם מתי שואל הרשע את שאלתו, הרשע שואל את
שאלתו המחוצפת בליל הסדר, בלילה המרומם ביותר,
בלילה בו יושבים להם כל היהודים כשהם מסובים סביב
שולחנות ערוכים בבשר ודגים - כבני מלכים, בלילה בו
ערוך שולחנו של האיש הישראלי בפאר והדר כאילו היה
משועי-ארץ!

בדיוק בלילה הזה - מוצא לו הרשע מקום לבוא
ולהקשות: מדוע עובדים אתם כל כך קשה... לפיכך ברור
כי לא עצלות היא המניעה אותו לבעוט ולמרוד, ואף לא
תאוה, אלא רשעות לשמה! שכן איזו 'עבודה' בדיוק

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

האדם עולה למרום למסור דין וחשבון ולקבל שכר ועונש, או שאין נשמה, ומותר האדם מן הבהמה אין. אם אין נשמה, למה מביאים פרחים, הרי כלום לא נשאר, ואם יש נשמה, האם פרחים היא צריכה?! הרי ביד מוקיריה להקל על ענשיה ולהרבות שכרה במרום, אם יאמרו קדיש, אם יקראו מזמור תהלים או ילמדו משנה!

למה הדבר דומה, לעני אשר לשונו נדבקת לחיכה, מתחנן לגימט מים, ומציעים לו... זר פרחים!

לא כנס זכרון הוא, אלא כנס התעלמות! תרומה לא קבלתי, אבל כעבור שנה וחצי אמר לי אותו עובד החברה קדישא, לא תאמין, אבל השנה הם הביאו זרי פרחים, ואמרו תהלים, וחתמו בקדיש... (והגדת)

"ועבדים ועינו אותם... ואחרי כן יצאו ברכוש גדול".

דורשת הגמרא בברכות (דף ט.) דבר נא באוזני העם וישאלו... כלי כסף וכלי זהב... אמר ליה הקב"ה למשה, בבקשה ממך, לך ואמור להם לישראל, בבקשה מכם, שאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב שלא יאמר אותו צדיק 'ועבדים ועינו אותם' - קיים בהם, 'אחרי כן יצאו ברכוש גדול' לא קיים בהם וכו'. הגאון רבי שלמה דוב הכהן שפרינץ זצ"ל, אב"ד מעזריטש ובעל שו"ת "לשד השמן" (חלק יו"ד, בהקדמת "מנחת תודה"),

הקשה את קושיית המפרשים, על שנראה שהקב"ה חשש רק ממה שיאמר אברהם, והלא אף אם אברהם לא יאמר, על הקב"ה לקיים את הבטחתו? עוד תמה על לשון "אותו צדיק", הרי הסברה נותנת שדוקא מפני שהוא צדיק, לא יאמר ולא יתלונן על בוראו! וקושיא נוספת: הלא הבטחת הרכוש הגדול שהובטחה לאברהם, תתקיים ממילא בביזת הים? הוא מיישב את כל אלו, במשל נפלא.

מטרידה אותו? באיזה קושי הוא מואס? הלא לילה זה רצוף הוא תענוג רוחני וגשמי!

אם דוחה הוא הבן הלזה את מצוותיו של יום, את המצוות הללו אשר אינן עומדת כלל בסתירה לתאוותיו ולעצלותו - אות היא ומופת גמור לכך שאינו מדבר דברים של טעם, ואף אין הוא מוצא כל קושי בקיום

המצוות, אלא כל רצונו רק למרוד באלוקיו ולהוציא את עצמו מן הכלל!

מעתה, ישנה תשובה אחת ויחידה: "הקהה את שיניו!" (דרשות המגיד)

"ואפילו כולנו חכמים" ארבעה בנים הם, כל בן ותשובתו, ואף הקהיית השניים תשובה היא. ואספר לכם מעשה שהיה.

ידוע שאני נושא בנטל החזקת מוסדות תורה. פנה אלי אחד מעובדי החברא קדישא, סיפר שלמחרת היום, בארבע אחר הצהרים, תתקיים אזכרה ליהודי עשיר הטמון שם.

המשפחה מבקשת אדם שישא דברים במעמד, וישלמו בעין יפה. הוא היה שומר תורה ומצוות - שאלתי. ענה - אינו קבור בחלקת שומרי שבת...

למחרת באתי, היתה זו הפעם הראשונה שהשתתפתי בטקס שכזה, וגם האחרונה. הגיעו קבוצות קבוצות. המשפחה, החברים, השותפים, העובדים.

כל קבוצה הביאה זר, עטור בסרט שחור, הניחה בטקסיות על המצבה וחזרה לאחוריה לשלב ידיים. כבוד הרב, בבקשה. לא משניות, לא תהלים, לא קדיש. החלטתי, כסף להחזקת מוסדות תורה כבר לא יצא מכן, כפרה על הכסף, כאן יש להקהות שניים! פתחתי ואמרתי, חשבתי לומר דברים בשם בני המשפחה, והחלטתי לומר דברים בשם הנפטר. אחד מן השניים, או שיש נשמה נצחית, שבפטירת

בְּרָהּ, הַלֵּל, נִרְצָה

אָמְרוּ חַז"ל (שְׁמוֹת רַבָּה כ"א, ה'): בְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם וְהָיוּ מְשַׁעֲבָדִים בְּהֵם, הִתְחִילוּ צוֹעֲקִים וְתוֹלִין עֵינֵיהֶם לִקְב"ה, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת ב', כ"ג) וַיְהִי בֵּימֵי הָרְבִים הָהֵם... וַיִּזְעַקוּ, מִיַּד וַיִּרְא אֱלֹקִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הִתְחִיל הַקֵּב"ה מוֹצִיאָן מִשֶּׁם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזוֹרֵעַ נְטוּיָה, וְהָיָה הַקֵּב"ה מְבַקֵּשׁ לִשְׁמֹעַ אֶת קוֹלָם פְּעַם אַחֲרֵת, וְלֹא הָיוּ רוֹצִים, מָה עֲשֶׂה? גְּרָה לְפָרְעָה לְרַדֵּף אַחֲרֵיהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר וּפְרָעָה הִקְרִיב, מִיַּד וַיִּזְעַקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה'.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אָמַר הַקֵּב"ה, לְכֹךְ הָיִיתִי מְבַקֵּשׁ לִשְׁמֹעַ קוֹלְכֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ב', י"ד) יוֹנְתִי בַּחֲגוּי הַסֵּלַע הַשְּׂמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךָ, הָרִי שְׁכַל הַצֵּרָה הֵיטָה רַק כְּדִי לִשְׁמֹעַ אֶת קוֹלָם בַּתְּפִלָּה וּבַתְּחִנוּנִים.

יוֹצֵא לָנוּ לְמוֹד גְּדוֹל וְהִתְחַזְּקוֹת עֲצוּמָה מִן הַסּוּד שֶׁל קְרִיעַת יַם סוּף, שֶׁהַצֵּרוֹת וְהִיסוּרֵינָן שְׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם הֵם רַק כְּדִי לִשְׁמֹעַ אֶת קוֹלוֹ וְכְדִי שְׁלֹא יִשְׁכַּח מְעַבְדוֹת הַתְּפִלָּה, וּמִי שִׁישׁ לוֹ שְׁכַל וַיִּשׁוּב הַדַּעַת, אֵינּוּ מְחַכֵּה שֶׁתְּבֹא עֲלָיו צָרָה כְּדִי לְהִתְפַּלֵּל אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲלֵא מְקַדִּים תְּפִלָּה לְצָרָה, וְעַל יָדֵי זֶה מְמַתִּיק מַעַל עֲצוּמוֹ כֹּל מִיַּנִּי יִסּוּרִים קָשִׁים וּמְרִים, חַס וְשָׁלוֹם. נִמְצָא, שֶׁקְרִיעַת יַם סוּף הִיא הַגִּמְרָ וְהַהִשְׁלָמָה לְנֶס שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם, כִּי אֲזַרְאוּ, שֶׁאֲסוּר לִשְׁכַּח אֵף פְּעַם מְעַבְדוֹת הַתְּפִלָּה, וְגַם כְּשֶׁרוֹאֶה אִיזָה רוּחַ וְהַצֵּלָה, וְאֲדַרְבָּה! מִתוֹךְ הַרוּחַ וְהַהִצֵּלָה יֵשׁ לוֹ לְהִתְחַזֵּק עוֹד יוֹתֵר בַּתְּפִלָּה, לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לִשְׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַנְּסִים שֶׁעֲשָׂה עִמּוֹ עַד עַכְשָׁו, וּלְהַמְשִׁיךְ לְהִתְפַּלֵּל עַל הָעֵתִיד לְבֹא, שְׂיוֹסִיף לְעֲשׂוֹת עִמּוֹ נְסִים וְנִפְלְאוֹת לְנִצָּח.

וְלוֹאֵי וַיִּתְפַּלֵּל אָדָם כָּל הַיּוֹם (בְּרִכּוֹת כ"א ע"א)

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי
יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

דעתו להתרעם על חסרון ההענקה?
לא כן אברהם אבינו, ראש המאמינים המלומד בניסים,
שכבר הכיר וידע את כוח ה', את רוב חילו ועוצם תקפו
וגבורתו בכל הניסים והנפלאות שעשה עמו, משום כך נס
יציאת מצרים אינו בעיניו פלא ותמהון.
הוא יתמה דוקא על חסרון קיום נתינת הרכוש
כהבטחתו, ואף שעוד מצפה להם ביות הים - מכל מקום
דוקא מפני מעלתו כ"צדיק" לחסרון קיום ייחשב.
לכן הוגדר כאן אברהם כ"צדיק" - כי דוקא משום צדקתו
ומעלתו יכול היה להתרעם על אי-קיום הבטחת הרכוש
הגדול לאלתר, מיד עם צאתם ממצרים...

"וימרו את חייהם"

מה מלמדת אותנו הלשון וימרו?
החפץ חיים רגיל היה לומר, שאם ארע דבר מה לאדם,
אסור לו לומר שקרה לו דבר רע, אלא שקרה דבר מר.
מה ההבדל? עלינו לדעת שכל מה שה' עושה הוא לטובה
- "כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד", ולכן אסור לומר
שקרה דבר רע, אולם מותר לומר שקרה דבר מר, שהרי
גם דבר שהוא לטובה, עשוי להיות מר, כפי שתרופה
המרפאת את האדם, טעמה מר.
פעם פגש החפץ חיים יהודי אשר פניו מודאגות.
שאלו החפץ חיים, מה שלומך, ר' יהודי?
ענה לו האישי - אם היה יותר טוב, לא היה מזיק!
ענה לו החפץ חיים, מנין לך שלא היה מזיק? הרי הבורא
יתברך שמו, יודע יותר טוב ממך מה טוב לך, ואם ה',
ק-ל רחום וחנון, אינו מייטיב לך יותר, הרי שמצבך
הנוכחי הוא הטוב ביותר בשבילך! (הגש"פ - חפץ חיים)

"מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי"

ביאור נפלא כל כך מופיע בספר ראשי בשמים.
מעשה בבן חכם המשמח אב, ברוך כשרונות ושוקד על
תלמודו בהתמדה, מידותיו אצילות וכיבוד הוריו
לדוגמא. כמה נחת רוו ממנו, והיה מקור לאושר וגאווה.
יום אחד שב מבית ספרו, ובידו תעודת הוקרה מתפעמת
ממלמדו.

אורו פני האב ושאל, אמור, מה תרצה כמתנה?
התרגש הבן ואמר, אבא, עולם הפוך אני רואה כאן! הלא
אני הוא שצריך להביא בלי סוף מתנות הוקרה! שהרי
אתה נתת לי את החיים, ודואג עבורי לקורת גג ולמחיה,
מעניק לי ביגוד ודואג לשכר הלימוד. הלא כל מה שיש
לי, הוא ממך, ואתה מבקש עוד לתת לי מתנות משום
שאני משיביע את רצונך?
זה שנאמר, מה אשיב לה', מה אענה לו כשיבקש לתת לי
שכר, הרי כל תגמולוהי, כל מה שהוא גומל עימי, עלי -
אני הוא שצריך הייתי לגמול עימו, להביא לפניו תשורות
הוקרה בלי סוף! (מעייני המועד)

ונודה לך שיר חדש על גאולתנו

ועל פרות נפשנו... בב"א

משל לגביר גדול, איש נכבד וחשוב ממקורבי המלך,
שכרת ברית עם קרובו, והבטיח לעמוד לימינו וימין זרעו
אחריו בכל צרותיהם, ככל שיוכל להושיט את עזרתו.
חלפו שנים, ואחד מצאצאי קרוב המשפחה, איש עני
מדלת העם, הסתבך קשות בעלילה שהעלילו עליו.
הגיע עניינו בפני שופטי המלך, וגזרו עליו עונש מוות.
לאסונו ולשברו, לא היה הגביר, מקורבו של המלך
באותה שעה בביתו, כי יצא לדרך רחוקה.
ותהום כל העיר בבכי תמרורים ובאבל גדול ומר על נפש
נקי וצדיק שתאבד תיכף מן העולם, ואין עוזר ומושיע.
כך עברו עליהם הימים בבכי תמרורים, עד ליום גזר הדין.
העם הוזעק לכיכר העיר, שם כבר הוכן עץ התליה.
התליין ועוזריו הלבישו את הנידון למוות בבגד האדום,
מזכיר בית המשפט קרא בקול גדול מן הכתב את נוסח
פסק דינם של השופטים, האומלל הועלה אל העץ, עניבת
החנק נקשרה סביב צוארו, רגליו עוד עמדו על בול עץ
קטן, כאשר התליין שלח את ידו כדי למשוך את בול העץ
ולהפיל את הנידון, למען ייחנק.

אולם בדיוק ברגע זה, נשמעה צעקה ממרחק. כרכרה
רתומה לצמד סוסים התקרבה אל הכיכר, ממנה ירד
העשיר מקורבו של המלך, אשר קרא לעבר התליין,
עצור! אל תהרגוהו! - ומיד רץ אל ארמון המלך, נפל על
לרגליו וביקש לחון את צאצאיו של ידידו הותיק.

המלך נעתר. היהודי הורד מעץ התליה, חפשי לנפשו.
מי יוכל לתאר את גודל השמחה שפשטה בקרב העומדים
מסביב על הישועה הגדולה שבאה בפתע פתאום, עד כי
מרוב חדוה הביאו כולם כסף מתנות לאותו יהודי עני
ואומלל, שכעת גם נחלץ בזכות זאת מענייו.

כמובן שגם שמו של הגביר ממקורבי המלך יצא
לתהילתו ושמו התפאר בפי כל כמלאך מושיע.
הגיעו הדברים לאוזנו של ידידו הותיק והישיש, בעל
בריתו משכבר הימים, ולמרבה ההשתוממות, כאשר
סיפרו לו את כל המעשה והייללו בפניו את הגביר, לא
התפעל כלל - אלא התלונן על הגביר באומרו כי לא נהג
כפי שצריך וראוי היה לנהוג כלפי אותו עני מצאצאיו.
מדוע ולמה? תמהו השומעים ובליבם סברו כי שכלו
נשתבש מרוב השנים שעבר עליו.

הסביר להם הישיש בטוב טעם ודעת, אכן, בצדק הנכם
מתפעלים שאותו גביר הצליח להציל נפש משיני הטורף
ולחלצה מעמוד התליה, אולם אני, שכבר ראיתי בשנותי
הארוכות את מעשיו הכבירים של אותו גביר, יודע אני כי
רב חילו וכוחו, על כן מתפלל אני עליו, איך זה לא העניק
בעצמו לאותו ניצול מתת כסף הגונה, למען ייחלץ מעוניו
ולא יזדקק למתנות מאחרים, והלא הבטיח לי בשעתו,
כאשר כרתנו את הברית בינינו, כי יושיע את זרעי עד סוף
כל הדורות?

כך גם - אמר בעל "לשד השמן" - בענין אברהם והרכוש
הגדול, כל מי שראה או שמע את גודל הניסים שעשה
הקב"ה בהוציאו את בני ישראל ממצרים, עמד נפעם
ומשתומם, וכמובן שלבני ישראל די בנס ובתשועה
הגדולה שעשה עמהם, ומי הוא שיעלה על

אגוט שבת